

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

verschijnt eens in de veertien dagen

Kommissie van redactie:

Ds. M. Baan, Zeist; Ds. G. Blom, Meerkkerk; Ds. H. C. van der Ent, Katwijk aan Zee; Ds. R. Kok, Nijkerk; Ds. H. van Leeuwen, Urk; Ds. D. Slagboom, Dordrecht-Centrum; Ds. M. C. Tanis, Barendrecht; J. van Heteren, Sliedrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen aan den Rijn.

Redactie:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13, Meerkkerk. Telefoon 01837-357

Administratie:

Joh. van der Lee, Van Eeghenstraat 14, Alphen aan den Rijn, tel. 01720-3814, postrekening 704350, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het pand” te Alphen aan den Rijn. Abonnementsprijs f 6,— per jaar.

Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en voor Canada 3 dollar per jaar.

Advertenties f 0,20 per m.m. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

De hoofdzaak van de grote Hogepriester

De hoofdzaak nu der dingen, waarvan wij spreken, is, dat wij hebben zodanige Hogepriester, Die gezeten is aan de rechterhand van de troon der Majesteit in de hemelen.

Hebr. 8 : 1

Het doel van de schrijver van de brief aan de Hebreërs is om de Heere Jezus Christus als de ware en noodzakelijke Hogepriester voor te stellen.

Verhever voorwerp is niet in te denken. Vandaar dan ook, dat hij zo aanvangt in hoofdstuk 8. Hij laat ons eerst twee voorbeelden van Christus zien. Wanneer hij het priesterschap van Aäron besproken heeft, zegt hij: „Doch meer dan Aäron is hier”.

Vervolgens wijst hij op Melchizedek, koning van Salem, een priester des allerhoogsten Gods. Een grote en wonderlijke figuur. Doch hoe groot hij overigens geweest is, Jezus is meer.

Wel is de Heere Christus Hogepriester naar deze ordening, doch ook Melchizedek overtreft Hij oneindig veel meer. Opdat nu de Persoon van Christus aller aandacht hebben zal, begint de schrijver aldus dit hoofdstuk.

Dat er zo'n Hogepriester is, is een onschatbaar voorrecht. Dit bleek reeds bij Aäron. Immers, Aäron was door de Heere aangesteld, opdat Hij staan zou tussen God en het volk van Israël. Zij hadden deze hogepriester nodig. Hij was een mens uit de mensen genomen en door God geroepen. Niemand mocht zich deze eer aanmatigen, doch alleen hij, die daartoe geroepen was. Hij mocht verzoenend werkzaam zijn als hogepriester met de offeranden, door de Heere Zelf verordend. Eenmaal des jaars mocht hij het heilige der heiligen betreden, doch niet zonder bloed. Met bloed, om niet alleen verzoening te doen voor het volk van Israël, doch tevens voor hemzelf.

Omdat ook het Levitisch priesterschap deze verzoening nodig had, was dit priesterschap niet voldoende en riep om een ander.

David heeft er van gesproken en gezegd: „Gij hebt geen lust gehad aan slachtoffer en spijs-offer”.

Welnu, Aäron en Melchizedek waren typen van de betere Hogepriester en daar gaat het nu over. Wij hebben een zodanige Hogepriester, Die gezeten is aan de rechterhand van de troon der Majesteit in de hemelen. Hier wordt ons naar aardse wijze iets medegedeeld van het majesteitlijke en grootse van de onbegrijpelijke God. Gezeten aan de rechterhand wil zeggen, dat Hij de grootste eer en heerlijkheid daar heeft.

Paulus zegt: „God heeft Hem uitermate verhoogd en Hem een Naam gegeven, welke boven alle naam is”.

Waarom is Hij daar zo hoog verheven? Daarover laat de Schrift ons niet in het onzekere. Hoe kostelijk en aangrijpend wordt er in de Bijbel gesproken over de wonderlijke Persoon

van de Middelaar en Zijn werk. Onder al de mysteries is dit wel het grootste, dat God geopenbaard is in het vlees, en waarom? Opdat Hij Zich geheel en al als Borg en Middelaar zou geven om een afdoende en eeuwige verzoening aan te brengen. Dat heeft Hij gedaan in Zijn bloedig lijden en sterven en in Zijn nederdaling ter hel.

Hier weidt onze ziel met een verwonderend oog!

Als de ware Hogepriester heeft Hij Zichzelf geofferd. Aäron kwam niet vreemd bloed. De Heere Jezus met Zijn eigen bloed. De priesters uit het geslacht van Aäron waren mensen met zwakheid, doch Deze is de Leeuw uit de stam van Juda, Die overwonnen heeft. Daarom heeft God Hem verheerlijkt.

Wanneer wij hier even over nadenken, wat moet ons dat dan verwonderen. De apostel zegt: „Wij hebben zodanige Hogepriester”. Het betaamde ons, dat wij daarvoor gezorgd hadden. Het ongelijk ligt bij ons in alle opzichten op alle terreinen. Overal en te allen tijde is dat zo. Onze zondeval is zo erg, dat wij van nature verklaarde vijanden van God zijn. Het heeft ons niet goed gedacht God in erken-tenis te houden. Adam is weggegaan en weggekropen voor God en wij in hem.

Het was de opzoekende liefde Gods, welke Adam riep. In dat ontzaglijke ogenblik sprak God over deze Hogepriester. Het is geen vinding van ons. Daarbij is deze Hogepriester Gods eigen Zoon.

Hoe wordt Hij ons in de Hebreënbrieff getekend! In Hem blinken de deugden Gods. Hierin is de liefde Gods geopenbaard, zegt Johannes.

Wat is het nodig, dat onze ogen daarvoor geopend worden. Van nature gaan wij aan deze gave Gods ongemerkt voorbij. Alleen wanneer God ons van blind ziende maakt en van doof horende, gaan wij opmerken. Wanneer de Geest des Heeren ons zondaar maakt en ons zegt, welk een hoge schuld wij hebben bij God, komt er plaats en behoefte voor zodanige Hogepriester. Deze Hogepriester is gezeten. Hij is verhoogd en zit na Zijn arbeid. Dit zitten is een uitbeelding van Zijn overwinning en de rust daarna.

Toen Hij hier op aarde Zijn hogepriesterlijk werk deed had Hij een ontzaglijk zware strijd. Satan en al zijn trawanten hebben alles op alles gezet om Hem te doen wankelen en Hem te overwinnen. Hij heeft de werken des duivels geheel en al verbroken en eenmaal zal er een tijd komen, dat er van satans werken geen spoor meer te vinden zal zijn.

De goddeloze zal er niet meer zijn! Loof de

VAN DE ADMINISTRATIE

Zoals wij in ons blad van 14 augustus j.l. mededeelden, is het de bedoeling na 1 september a.s. hun, die het abonnementsgeld nog niet hebben betaald over de 4e jaargang, een herinneringskaart toe te zenden. Wij verzoeken bij deze hun, die zulk een kaart ontvangen, ten spoedigste het verschuldigde bedrag ons toe te zenden. U wilt toch medewerken ons het vele werk te verlichten?

Ook bleek mij, dat niet alle administratie direkt werd uitgevoerd zoals het was doorgegeven, wat onaangenaamheden mede brengt. Mag ik vriendelijk verzoeken aan hen, die moeilijkheden daarover hebben, mij dit ten spoedigste te berichten? Bij voorbaat mijn dank. Voor ditmaal is het bedrag, dat extra werd ontvangen niet zo groot, toch zijn wij dankbaar voor hetgeen ontvangen werd, n.l. f 69,50. Gestadig komen adressen van nieuwe abonnees binnen, wat ons bemoedigt. Helpt u mede een nieuwe abonnee te werven? Ons gironummer is 704350 t.n.v. Adm. „Bewaar het Pand”, v. Eeghenstraat 14, Alphen a.d. Rijn.

v.d.L.

Heere, mijn ziel! Niet alleen had Hij satans werken te verbreken, doch Hij moest ook de toorn Gods doorstaan, waarvan Mozes uitgeroepen had: „Wie kent de sterkte Uws toorns, naardat Gij te vrezen zijt?” Hoewel Hij de Zoon was heeft Hij gehoorzaamheid geleerd uit hetgeen Hij heeft geleden, doch Hij heeft overwonnen. Niet alleen is Hij opgestaan en opgewekt, doch Hij is op een buitengewone wijze verhoogd.

Ziet u, zegt de apostel, dat is de hoofdsom der dingen, waarover wij spreken.

Wanneer dit de hoofdsom der dingen is, is dit zeer belangrijk. Wat is voor u de hoofdsom der dingen? Zijn dat de goederen van deze aarde: geld, goed, eer, aanzien, een goede positie, het genot van de zonde en de ongerechtigheid? In één woord: is dit gelegen alleen en uitsluitend in de dingen van beneden?

Gij moogt dan misschien veel, ja alles bezitten, en zonder meer zijt gij dan arm. Bij de dood ontvalt u alles. Gij moet het aan anderen overlaten, terwijl gij een ledige ziel hebt, misvormd door duizenden zonden. Hoe arm zijt gij dan!

En wellicht opgevoed bij en onderwezen in de dingen van het Koninkrijk Gods. Misschien is deze Hogepriester u al van kindsbeen af voorgesteld en zijt gij met Zijn Naam vertrouwd geraakt. En niet bekeerd, o hoe deerlijk is uw lot! Doch het kan nog. De apostel zegt: „Wij hebben een zodanige Hogepriester, Die gezeten is aan de rechterhand van de troon der Majesteit in de hemelen”.

Ja maar Hij is zo verheven, zou Hij mij willen horen? Ik heb Hem versmaad, ik heb zo gezondigd, ik ben tegen alle vermaningen ingegaan! Zou het voor mij nog kunnen?

Wij kunnen begrijpen, dat deze dingen bij u opkomen. De satan en uw eigen geweten zullen u dat wel ingeven.

Wij stellen nogmaals voorop, dat deze Hogepriester daar in de hemel een heerlijkheid geniet, die alle verstand te boven gaat. Doch let er op, dat er in dit Schriftgedeelte twee dingen verbonden worden. Allereerst Zijn heerlijkheid en in de tweede plaats Zijn dienstbaarheid. Direkt na Zijn heerlijkheid volgt er een bedienaar des heilighdoms. De aardse hogepriester Aäron was ook een bedienaar van het aardse heilighdom. Deze man

moest klaar staan voor het volk van Israël en hij moest volkomen zijn taak hier vervullen voor God. Hij was echter met zwakheid bekleed en dat bleek wel toen hij in opstand kwam tegen Mozes en ook in verband met het gouden kalf. Zo was het met de bediening van deze Hogepriester niet. Zijn taak t.o. God heeft Hij volkomen volbracht. Hij kon zeggen Ik heb voleindigd het werk, dat Gij Mij gegeven hebt om te doen. Vandaar Zijn verhoging! Hij stond echter altijd open voor degenen, die Hem nodig hadden. Denk maar aan Nicodémus, die in de nacht tot Hem kwam. Hij heeft het getuigd: „Ik ben in het midden van u als één die dient”. Het Woord van God staat er vol van.

Nu Hij zo verhoogd is is dit niet veranderd. Hij is Koning en Hogepriester, doch tevens nog de Bedienaar om Zijn ambt uit te oefenen, net zoals Hij op de aarde deed. Wanneer u in de Bijbel leest hoe Jezus onderwees, Zich ontfermde en de zondaars ontving, dan kunt u zeggen: zo is Hij nu nog! Denkt u zich eens in hoe droevig het gesteld was met de gemeente van Laodicea. Zij waren lauw, walgelijk en zij meenden, dat zij rijk waren en geen dings gebrek hadden. Zij wisten niet, dat zij waren jammerlijk en ellendig en arm en blind en naakt. Wanneer wij dergelijke mensen ontmoeten in het dagelijks leven kunnen wij ze niet uitstaan!

En wat zegt deze verhoogde Christus? Hij waarschuwt ze diep ernstig en nodigt ze ontroerend liefelijk. Ik raad u, dat gij van Mij koopt, enz. Lees hoe welmenend Hij raadt. Doch dat niet alleen, maar ten overvloede zegt Hij: „Zie, Ik sta aan de deur en Ik klop”.

Bij dit alles moesten onze tegenredenen toch wel wegvallen. Bemerkt gij niet welk een kwaad gerucht satan verspreidt? Hij is de leugenaar en de achterklapper van den beginne. Weet ge waarom hij zo vaak een overwinning boekt? Omdat wij zo zijn, zoals hij de Heere wil voorstellen.

De Heere zegt ergens: „Gij denkt, dat Ik ten enenmale ben gelijk gij”. Wij zouden vele voorbeelden kunnen aanhalen. Ach, dat gij nog waardering mocht krijgen voor deze Hogepriester en Hem mocht benodigen. Wanneer gij Hem nodig gekregen hebt en Hem hebt leren kennen, denk dan aan de hoofdsom, waarover de apostel sprak. Bezie uw leven en gij zult bemerken, dat gij deze opwekking en vermaning zeer nodig hebt.

Het ware te wensen, dat al Gods kinderen Hem leerden vereren en gebruiken als de Bedienaar des heiligheds. Zij zouden dan steeds meer beleven wat de Heere Jezus zeide: „Meen niet, dat Ik gekomen ben om gediend te worden, maar om te dienen”. Bediend te worden uit en door Hem is een weelde der ziel. Het is zondedodend, het doet alle lautheid verdwijnen. Ja, het zal doen wandelen in alle godzaligheid.

Dan wordt de Heere verheerlijkt en gaan wij zeggen met het hart: „Gode zij dank voor zodanige Hogepriester”.

Zijn Naam moet eeuwig eer ontvangen,
Men loov' Hem vroeg en spá!
De wereld hoor' en volg' mijn zangen,
Met amen, amen na!

E.

R.

De Christinnereis is voor jong en oud

17.

Verliet het geestelijk reisgezelschap naar Sion het paleis van Welbehagen zonder gids, nu zien wij bij het verlaten van Uitlegger, dat Stoutmoedig voor hen uitloopt. Hij heeft van zijn Heer de opdracht ontvangen het edele gezelschap te geleiden naar het paleis Liefelijkheid.

In de stoutmoedigheid van het geloof wordt op tegenstand gerekend en dat met de wetenschap over alle tegenstand te kunnen triomferen in Hem, Die de dood verslonden heeft tot overwinning.

De pelgrims waren dan ook zeer te bestraffen toen zij de reis zonder de gids Stoutmoedig kwamen voort te zetten, want het scheelde niet veel of zij waren toen door het kwade overwonnen. In de stoutmoedigheid van het geloof klampt het hart zich altijd vast aan de Heere en wel met het besef, dat er in ons geen kracht is tegen de grote menigte van tegenstanders. Wij zijn altijd en in alles op onze reis naar de Hemelstad afhankelijk van de hulp des Heeren.

Zo kwamen zij onder de leiding van Stoutmoedig, die voor hen uitliep, bij de plaats, waar de last van de Pelgrim was ontvallen en in het geopende graf was terecht gekomen. Hier stonden zij stil en zonden een dankgebed op tot God. „Nu”, zei Christinne, „komt mij te binnen wat ons aan de poort gezegd is, n.l. dat wij vergeving zouden ontvangen door woord en daad; door het woord, dat is de belofte, door de daad, dat is in de weg waarin het was verkregen. Wat nu de belofte aangaat, daar weet ik iets van, maar wat betekent het vergeving te hebben door de daad of in de weg, waarin het was verkregen?”

Mijnheer Stoutmoedig, ik veronderstel, dat gij er iets van weet, laat ons er dus als 't u belieft één en ander van horen!

Inderdaad, Stoutmoedig doet niets liever dan spreken vanuit het borgwerk van Christus, want daarin is Gods wet bevredigd tot verheerlijking van Gods deugden. Hierin heeft de goedertierenheid de waarheid ontmoet, de gerechtigheid de vrede gekust en dat tot verheerlijking van het Goddelijk verlossingsplan.

Het kan ons dus niet onbekend zijn dat Stoutmoedig met al de liefde van zijn hart de gekruiste Christus in de diepste diepte van Zijn vernedering kwam te omhelzen als zijn Borg

en Zaligmaker. Ging niet op de vlucht, maar begeerde met de grootste vrijmoedigheid van de rechter Pilatus het lichaam van Jezus en het werd hem richterlijk geschonken. Heeft niet van het kruis genomen, in zijn lijnwaad gewonden en leidde Hem in een graf, hetwelk uit een steen gehouwen was. Wij luisteren nu naar Stoutmoedig daar hij op verzoek van Christinne gaat spreken van verzoening door voldoening: „Vergeving aangebracht door een daad, is vergeving, die door iemand verkregen is voor een ander, die daaraan behoefte heeft; niet door de persoon waaraan vergeving geschonken is, maar in de weg, zegt de ander, in dewelke ik die heb verkregen. Dus met betrekking tot uzelf, het bewustzijn van schuldvergeving waarin gij u moogt verblijden evenals Barmhartigheid en deze jongens, hebt gij evenals de vergeving zelf te danken aan Hem, Die u door de poort deed ingaan; Hij heeft ze verkregen in deze dubbele weg. Hij heeft gerechtigheid vervuld om u te bedekken en bloed gestort om te wassen”.

Hierop rees de vraag: „Maar indien Hij Zijn gerechtigheid met ons deelt, wat heeft Hij dan voor Zichzelf?”

„Hij heeft meer gerechtigheid dan gij nodig hebt en dan Hij Zelf behoeft”, antwoordde Stoutmoedig.

„Maak mij dat alstublieft eens duidelijk” was de heilbegerige vraag van Christinne. Op de weg naar Sion is het van grote betekenis een leergierig hart te hebben. Het moet ons duidelijk zijn of de profeet spreekt van zichzelf of van een Ander. Wij kunnen alleen door een Ander en dat is door de Middelaar gezaligd worden en niet door een martelaar, daar wij zondaar zijn in Adam.

Gaarne wil Stoutmoedig Christinne en haar gezelschap onderwijzen in de borggerechtigheid van Christus. „Maar dan moet ik voorop stellen en wel vanuit de aard der zaak, dat Hij, van Wie wij spreken, Zijns gelijke niet heeft”. Hij verenigt twee naturen in één persoon, die wel van elkander onderscheiden, maar niet gescheiden kunnen worden. Tot elk dezer naturen behoort een gerechtigheid en elke gerechtigheid is onafscheidelijk van die natuur, zodat men even gemakkelijk die natuur zou kunnen doden als die gerechtigheid of rechtvaardigheid er van scheiden. Nu worden wij

van deze tweërlei gerechtigheid geen deelgenoot gemaakt, in die zin, dat zij op ons gelegd zou kunnen worden en wij dan gerechtvaardigd zouden zijn, en het eeuwige leven bezitten. Behalve deze tweërlei rechtvaardigheid bezit deze Persoon nog één, aangezien deze twee naturen verenigd zijn in één. En dit nu is niet de gerechtigheid Zijner Goddelijke natuur, als onderscheiden van de menselijke; ook niet de gerechtigheid der menselijke natuur, als onderscheiden van de Goddelijke, maar een gerechtigheid, die behoort aan de vereniging van beide naturen, en die daarom noodwendig behoort bij het werk van de Middelaar, dat Hem was opgedragen. Indien Hij scheidt van Zijn eerste gerechtigheid, scheidt Hij van Zijn Godheid; indien Hij scheidt van Zijn tweede, scheidt Hij van Zijn reine mensheid; indien Hij scheidt van Zijn derde, scheidt Hij van die volkomenheid, die Hem geschikt maakt voor het Middelaarsambt. Dus bezit Hij een andere gerechtigheid, die bestaat in Zijn gehoorzaamheid, die Hij op de zondaar legt en waarmede hun zonden bedekt worden. Daarom zegt Hij: „Gelijk door de ongehoorzaamheid van die ene mens velen tot zondaars gesteld zijn geworden, also zullen ook door de gehoorzaamheid van Eén velen tot rechtvaardigen gesteld worden”.

Het gaat dus in ons innerlijk leven tot verzoening door voldoening, om de borggerechtigheid van Christus, waartoe Hij de wil van Zijn God en Vader ten volle heeft volbracht. Maar nu vraagt Christinne: „Zijn de beide andere gerechtigheden voor ons van **geen** nut?” En dan doelt zij op de gerechtigheid van Zijn Goddelijke en van Zijn menselijke natuur. Waarop Stoutmoedig het antwoord geeft: „Ja”, zo vangt hij aan, „want hoewel zij noodzakelijk behoren bij Zijn naturen en Zijn ambt, en dus niet aan de ander kunnen worden medegedeeld, is het toch uit kracht van die eigenschappen, dat de gerechtigheid, die de zondaar rechtvaardigt, aan dat doel beantwoordt. De gerechtigheid van Zijn Godheid geeft kracht aan Zijn gehoorzaamheid, de gerechtigheid van Zijn mensheid maakt, dat Hij met Zijn gehoorzaamheid kan rechtvaardigen en de gerechtigheid, die behoort aan de vereniging der beide naturen tot Zijn ambt, geeft gezag aan die gerechtigheid om het werk te doen, waarvoor zij bestemd was. Hier is dus een gerechtigheid, die Christus als God niet nodig heeft, want ook zonder dezelve is Hij God. Hier is een gerechtigheid, die Christus als mens niet behoeft, want Hij is volkomen mens zonder haar. Dan is een gerechtigheid, die Christus als Godmens niet behoeft, want Hij is dit volkomen zonder haar. Er is dus een gerechtigheid die Christus als God, als mens en als Godmens, niet voor Zichzelf behoeft en die Hij dus kan weggeven, een rechtvaardigende gerechtigheid, die Hij niet nodig heeft en daarom wegschenkt. Daarom wordt zij genoemd de gave der gerechtigheid. Daar nu Christus Jezus de Heere Zichzelf onder de wet heeft gesteld, moet die gerechtigheid worden weggeschonken, want de wet verplicht Hem, Die onder haar staat, niet slechts om gehoorzaamheid te betonen, maar om liefde te beoefenen. Zo gebiedt de wet, dat hij, die twee rokken heeft, er één geve aan hem, die er geen heeft. Nu bezit onze Heere inderdaad twee rokken, één voor Zichzelf en één om weg te schenken, daarom schenkt Hij er uit vrije gunst één weg aan hem, die niets heeft. En dat is dan Zijn borggerechtigheid. Daarom wordt Hij genaamd: „DE HEERE ONZE GERECHTIGHEID”.

Nijkerk

R. Kok

Rectificatie

De uitdrukking: „Wij verlaten zelden de dis, of er is nog spijs over, zo is er in Jezus Christus meer gerechtigheid en verdienste dan de gehele wereld behoeft”, is van Bunjan. Inderdaad, daar kan bezwaar tegenin gebracht worden. De algenoegzame offerande van Jezus Christus, „van oneindige kracht en waardigheid, overvloediglijk genoegzaam tot verzoening van de zonden der gehele wereld”.

mag niet vergeleken worden met een zeker overschot. De Schrift zegt: „Als iemand de wet van Mozes teniet heeft gedaan, die sterft zonder barmhartigheid onder twee of drie getuigen. Hoeveel te zwaarder straf meent gij, zal hij waardig geacht worden, die de Zoon Gods vertreden heeft, en het bloed des Testaments onrein geacht heeft, waardoor hij geheiligd was, en de Geest der genade smaadheid heeft aangedaan?”

Hier gaat het niet, het is volkomen waar, om iets dat overgebleven is, doch om Christus en Zijn offerande, die in het ongeloof versmaad wordt.

Maar uit het verband blijkt, dat het bij Bunjan was een prijzen van Gods goedheid, daar de

Heere mild en overvloedig geeft. De dichter van psalm 23 zegt: „Mijn beker is overvloedig”. En zo is de offerande van Jezus Christus niet alleen toereikende, maar *overvloediglijk* genoegzaam tot verzoening van de zonden der ganse wereld.

Mag Gods kind door genade delen in de vreugde van een overvloeiende beker, dan denkt het hart met droefheid aan allen, die op zo grote zaligheid geen acht nemen. Wenend van uit en met de wenende Jezus over de onbekeerlijkheid van het kerkelijke Jeruzalem, zeggende: „Och of gij ook bekendet, ook nog in deze uw dag, hetgeen tot uw vrede dient! Maar nu is het verborgen voor uw ogen”.

Nijkerk

R. Kok

De Dordtse leerregels en de prediking

4.

De leerregels van Dordt bieden een goede leerschool voor de rechte bediening van Gods Woord. Reeds één element hebben we de vorige maal gezien, dat niet gemist kan en mag worden, nl. de verheerlijking van Gods deugden in het zalig worden van een zondaar. Nu willen we een ander element naar voren brengen, dat óók spreekt, nl. de plaats van de Persoon en het werk van Christus.

Het is opvallend, dat de kritiek tegen de Dordtse Leerregels menigmaal gericht geweest is op dat element en vandaag nog is. Zij waren een doorn in het oog van de mannen van de zgn. Evangelische richting uit de vorige eeuw, zoals duidelijk blijkt uit de brieven van Prof. Hofstede de Groot aan Ds. De Cock na zijn verandering. En vandaag beweren ook velen, dat de Persoon en het werk van Christus in dit belijdenisgeschrift verduisterd worden. Bekend is de kritiek van de zijde van de Barthiaanse theologie. Trouwens, waar men van die zijde zegt, dat Christus de grond der verkiezing is en dat ieder mens in Christus verkoren is, kan het niet anders of men moet wel afkerig zijn van de Dordtse belijdenis.

Nu is het duidelijk, dat men inderdaad in de leerregels geen belijdenis vindt van een Christus naar het welbehagen van de theologische inzichten van deze critici. Die zal er tevergeefs in gezocht worden. Maar bijzonder rijk wordt er in gesproken van de Christus, van het welbehagen Gods. Wie dat nagaat wordt getroffen door de grote en bijzondere plaats, die aan Christus en Zijn werk telkens weer gegeven wordt.

Het is niet moeilijk het bovenstaande in de leerregels te laten zien. Ieder hoofdstuk getuigt op eigen wijze van Hem. Uiteraard spreekt dit bijzonder in het tweede hoofdstuk over de dood van Christus en de verlossing der mensen door deze. Hier wordt Christus gekroond in Zijn enige en volmaakte offerande voor de zonde.

Maar wij willen met opzet ons ditmaal bepalen bij het eerste hoofdstuk over de Goddelijke verkiezing en verwerping. Let wel: in de belijdenis van het welbehagen Gods wordt de Christus in Zijn geheel enige betekenis beliden.

Hier valt allereerst te denken aan het wondere begin van de Dordtse Leerregels. Hoe ver is men vandaan gebleven van een beschouwend spreken over verkiezing en verwerping. Onze belijdenis begint met de val in Adam en de schuld, waardoor de gehele wereld voor God verdoemelijk is. En dan gaat in art. 2 het centrum van het Evangelie open tegenover de vreselijke werkelijkheid der verdoemelijkheid: „maar hierin is de liefde Gods geopenbaard, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon in de wereld gezonden heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe....”

En art. 7 van dit hoofdstuk spreekt van de uitverkiezing in Christus, „Dewelke God ook van eeuwigheid tot een Middelaar en Hoofd van alle uitverkorenen en tot een fundament der zaligheid gesteld heeft”.

Wat onderscheidend wordt hier de betekenis van Christus beliden. Hij is niet het fun-

dament der verkiezing. Zou dat waar zijn, dan was ieder verkoren en zou men enkel moeten geloven in Christus, dat dat waar is. Doch Hij is wel het fundament van de zaligheid. De levende stenen worden alleen op dat fundament gelegd. Op grond van de gerechtigheid en genoegdoening van Christus worden de uitverkorenen in de tijd tot de volkomen zaligheid gebracht.

Even later lezen we in hetzelfde artikel: „En opdat zij door Hem — nl. Christus — zouden zalig gemaakt worden heeft Hij ook besloten hen aan Hem te geven en krachtiglijk tot Zijn gemeenschap door Zijn Woord en Geest te roepen en te trekken....” God geeft de uitverkorenen aan Zijn Zoon en verenigt hen met Christus. Tenslotte belijdt dit artikel ook de bewaring in Christus.

Het is niet teveel gezegd, dat ook hierin duidelijke aanwijzingen voor de prediking gegeven worden. Zij laten zien, dát Christus en hóe Christus een centrale plaats in de rechte bediening des Woords inneemt. Nooit kan God de eer krijgen van de zaligheid als niet Christus in Zijn Persoon en werk gekroond worden. Voluit moet de liefde Gods schitteren tegenover de totale verdoemelijkheid en dat in het geschenk van Gods eigen Zoon. Niet verzwegen mag worden het fundament der zaligheid in Christus.

Geheel de opzet van deze belijdenis verzet zich tegen een prediking, die niets anders is dan een afgetrokken beschouwing over verkiezing en verwerping. Mede daarom dacht ik, dat deze zelfde leerregels zo goed spreken over de roeping door het Evangelie, waarin de macht van vrije genade opengaat voor de zondaar. Wie dit veronachtzaamt heeft in werkelijkheid nog niets van het abc der schriftuurlijk-bevindelijke prediking verstaan.

Maar dan is dit alles iets anders dan een Christusprediking, die van de mens uit begerd wordt. Dan spreekt de achtergrond niet van onze diepe val in de eerste Adam. Dan komt Hij niet openbaar als de Zoon van God, Die de Gode welbehagelijke weg is voor een arm zondaar. Dan blijft de noodzaak en zaligheid van de vereniging door een waar geloof met Hem in de mist.

Het valt niet te verwonderen dat een dergelijke Christusprediking niet aanslaat in het hart van degenen, die de Heere vrezen. Al wordt de naam van Jezus nog zoveel genoemd: er gaat geen reuk en smaak en kracht van uit.

Graag willen we onderstrepen, dat iedere dienaar des Woords in de praktijk van Zijn bediening hier nog tekort schiet. Het gebed om de bediening van de Heilige Geest uit Christus is wel gedurig nodig om steeds weer en steeds meer Hem voor te stellen. Van harte ben ik het met een briefschrijver eens, dat de dingen, die in de Dordtse Leerregels spreken, naar twee zijden getuigen. Maar des te meer moet het bedroeven als er een preek beluisterd wordt, waarin de Persoon en het werk van Christus niet op een God-verheerlijkende wijze naar voren komen.

D. Slagboom

ATTENTIE

HORIZONTALAAL - VERTIKAAL

Daar zijn zo ieder jaar woorden, die in de mode schijnen te zijn. Zo kunt u de laatste tijd horen over woorden zoals: „hearing”; „in” zijn; „mondigheid”; „medezeggenschap”; „inspraak” enz. Allemaal woorden waarin de mens zichzelf verraadt in zijn rusteloos denken, en dan maar zoekt naar nieuwe vormgeving ook in bepaalde woorden. 't Gaat met die woorden net als met de mode: het moet ieder jaar anders worden. Gebruikt u deze woorden dan bent u „bij de tijd”, en anders bent u maar achterlijk. Zelfs de preekstoel moet er vaak toe dienen om in moderne woordkeus toch vooral te laten blijken dat men „bij de tijd” wil zijn.

Zo is het modewoord van deze tijd ook: **horizontaal-vertikaal!**

Men spreekt dan over horizontaal denken en over vertikaal denken, over een denk- en leefwijze in het zichtbare aardse vlak, en over een denk- en leefwijze vanuit het onzichtbare hemelse vlak. Over een levensrichting van de mens uit, en over een levensrichting van God en Zijn Woord uit. Over een leven naar de tweede tafel van Gods wet (onze verhouding tot de naaste) en over een leven naar de eerste tafel van Gods wet (onze verhouding tot God!).

't Valt niet te ontkennen dat vooral in onze tijd, óók van de kant van het kerkelijk leven, het horizontale vlak vooral wordt geaxenteerd. Zó zelfs dat men heeft gesproken over een christelijk(?) sociaal humanisme! De onderwerpen die zelfs op kerkelijke vergaderingen om de voorrang strijden zoals: wereld-diakonaat, ontwikkelingshulp etc., zijn daar de duidelijke symptomen van. 't Leven op het aardse vlak heeft zó de gedachten ingenomen, dat bezinning op de dingen der eeuwigheid uit het oog verloren is. Het Evangelie wordt omgevormd tot een sociaal evangelie, de bergrede en andere levenslessen worden dan als de kern van het Evangelie de mens voorgesteld, men spreekt dan over „medemenselijkheid”. En zelfs de Christus der Schrifturen wordt als een sociaal hervormer, naast Mohammed, Gandhi en Marx, in de prediking verkondigd.

U begrijpt, dat zulk een evangelie geen Evangelie meer genoemd kan worden. Het Evangelie immers begint *van boven uit!* *Het Evangelie begint van God uit!* Om het Evangelie als Evangelie te kunnen kennen, moeten wij in het hart van God kunnen lezen. Het Evangelie immers is geboren uit Gods liefdehart! De engelen hebben daarvan gezongen: God heeft in de mensen een welbehagen! Dat welbehagen Gods is dan ook de diepste grond van het Evangelie. Zo mag de verkondiging van dat Evangelie zich nooit verliezen op het menselijke, het aardse, het horizontale vlak, maar elke verkondiging van het Evangelie dient het overheersende beginsel van het leven te zijn. Deze dingen naar voren te brengen, is dacht ik wel nodig omdat onze tijd besmet is met een zodanig horizontalisme, dat wij moeten oppassen niet te worden meegevoerd. Dat wij moeten oppassen ook onze jeugd daarin niet te betrekken. De jeugd, die zgn. wat wil *doen!* In het kerkelijk leven en in het sociale leven! Dit mag dan een mooi te waarderen aspekt hebben, als wij dat vertikale vlak ook voor onze jeugd dan maar niet uit het oog verliezen.

Men heeft wel gesproken over „het snijpunt” tussen horizontaal en vertikaal. Daarin zou dan de richting van ons leven moeten worden gesteld, maar op zulk een „snijpunt” is het toch wel erg moeilijk te leven, en dat is het leven van een christen ook wel. Wij kennen de uitdrukking: „Wel in de wereld, maar niet van de wereld”. Maar het *alles beheersende* van dat vertikale wordt in dat alles toch wel gemist. Vroeger gebruikte men wel de uitdrukking: vraag niet hoever kan ik met de wereld meegaan? Maar vraag veel meer: hoever kan ik van de wereld wegblijven? Toen ging het over afstand kiezen.

Nu gaat het meer over meegaan! Dat

laatste dacht ik, is veel gevaarlijker! Vooral omdat ons zondig hart meer afgestemd is op het meegaan, dan op het afstand kiezen. Dat laatste kan de vreze Gods alleen maar leren. Dan krijgt de wereld een afscheidsbrief, dan leren wij, naar het woord van ons doopsformulier, de wereld verlaten, onze oude natuur doden, om in een nieuw godzalig leven te leren wandelen.

Dat klinkt allemaal wel ouderwets, maar dat leert toch de vreze Gods. Dan zal de wereld wel in zijn ware gedaante van haat en spot openbaar komen, maar dat geeft niet, dat zal alleen maar tot bevestiging van de vreze Gods kunnen leiden, want die godzalig begeren te leven, *zullen* vervolgd worden!

Wat het grote gevaar is voor onze tijd, dat is dat de wereld met de kerk, en de kerk met de wereld al meer en meer geassimileerd dreigt te worden. Dat het horizontale vlak van gelijke waarde, zo niet van méér waarde wordt gezien als het vertikale vlak. Dat de lijn van God uit al meer en meer omgebogen wordt naar de lijn alles te bezien van de mens uit! En dan wordt de *mens* god, en die *mens* verklaart dan in zijn boeken en geschriften, dat de God der traditie, dat de God van de ouderwetse Bijbel, dood is! De paradijszonde in top! Daar groeit dan ook heel de ontwikkeling van het menselijk denken en van de menselijke techniek heen. Dan zoekt de mens in het heelal naar de maan, naar Mars, en naar nog

andere planeten, die anders in geen 500 jaar zichtbaar zullen zijn, en inmiddels groeit bewust of onbewust de gedachte: Ik ben een god in 't diepst van mijn gedachten.

Beter is dat de mens bij al zijn onderzoekingen van het heelal tot het besef komt: God is groot en wij begrijpen Hem niet, wij begrijpen de schepping niet, wij begrijpen het heelal niet, wij begrijpen feitelijk *niets*! Socrates, de heiden, had ten dezen meer licht dan de waanwijze mens van onze verlichte eeuw, hij immers sprak dit wijze woord: Dit weet ik, dat ik niets weet. Deze les mogen wij allen dan leren, ook op het geestelijk vlak. En dan kent u misschien dat woord: nieten en nullen kan de Heere vullen.

Worden wij een „niet” voor God, dan zal ons hart, ons leven, ook open kunnen staan voor dat vertikale vlak. Dan zullen wij als „gasten en vreemdelingen” op deze aarde beleven: „Maar onze wandel is in de hemelen, waaruit wij ook de Zaligmaker verwachten, namelijk de Heere Jezus Christus”. Dat leven is een moeilijk, een worstelend leven, maar het is toch een overwinnend leven. Zij het dan onze pelgrimspaal: „Ik hef mijn ogen op naar de bergen, vanwaar mijn hulp komen zal. Mijn hulp is van de HEERE, Die hemel en aarde gemaakt heeft. Hij zal uw voet niet laten wankelen, uw Bewaarder zal niet sluimeren. Ziet de Bewaarder Israëls zal niet sluimeren noch slapen”.

M. Baan.

Het lezen van het Woord Gods

Mijn geliefden! Wij zijn zonderlinge mensen, zonderling ook bij het lezen van het Woord Gods. Wij lezen dat Woord menigmaal, zoals wij ook vaak het brood of andere spijs gebruiken; wij eten dikwijls zonder er aan te denken, dat wij eten; zelfs smaakt ons soms het eten niet, ofschoon wij tevoren gebeden hebben, dat God de spijs mocht zegenen. En wat de spijs is voor de buik, dat is het Woord Gods voor de gehele mens; ja voor de gehele mens, veel meer nog dan de lichamelijke spijs, aangezien het Woord Gods de mens niet alleen voedt en bij het eeuwige leven behoudt, maar hem ook het eeuwige leven deelachtig maakt, gelijkertijds de apostel Petrus schrijft: „Gij die wedergeboren zijt, niet uit vergankelijk maar uit onvergankelijk zaad, door het levende en eeuwigblijvende Woord Gods” (1 Petr. 1:23). In dit Woord Gods staan duizend dingen, die de mens bemoedigen kunnen in dit aardse leven; daarom rukt ook de duivel ons zo gaarne het Woord uit de handen, wijl hij ons zo gaarne bedrukt en moedeloos ziet, en dat wij het hoofd laten hangen, want hij weet wel, dat, als hij ons eerst eens zover gebracht heeft, ons hart voor iedere bedenking des ongeloofs en bijgevolg ook voor iedere zonde openstaat. Daarentegen weet de genadige God raad voor Zijn patiënten en maakt, dat zij in de aanvechting op het Woord acht geven. Hij troost

hen dan met menig liefelijk woord, waarvan het hun weliswaar duidelijk is, dat het van God komt, immers zij bemerken dit aan de waarachtige troost, die zij van zulk een woord hebben, maar zij vragen desniettemin menigmaal of dat woord ook werkelijk in de Bijbel staat, en zoeken zolang, totdat zij hetzelve ook gevonden hebben, en zijn dan hoogst verblijd over zulk een vondst.

Er blijft intussen nog veel in de Heilige Schrift over, waarop zelden door ons de nodige aandacht gevestigd wordt; dat komt, omdat wij bij het lezen niet oplettend zijn, er niet altoos van doordrongen zijn, dat wij ellendige, arme en verdoemenswaardige mensen zijn, en dat God een groot Ontfermer is in al Zijn woorden. Wij zetten ons wel eens zeer voor naam en vol eigendunk voor de Schrift neer, als deden wij er God een genoeg mee dat wij Zijn liefelijk Woord in de hand nemen. Daar zijn wij dan wondergroot, en het Boek zeer klein, evenwel hoe kleiner en hoe ellendiger wij worden, des te groter wordt ons dat kleine Boek, en dan stoten wij vanzelf op menig ding, waaraan wij vroeger nooit zo gedacht hebben.

Welaan, laat ons in dit morgenuur bij zoiets uit de Schrift onze aandacht vestigen.

Inleiding van preek over Lukas 3 : 21 en 22.
Dr. H. F. Kohlbrugge

Boekbespreking

Dr. Zacharias Ursinus: *Over het gebed*. Uitgave van Oosterbaan & Le Cointre N.V., Goes.
We lezen nog op het titelblad: „Uit het Schatboek, samengesteld door Dr. David Pareus, vertaald door Dr. Festus Hommius en door Ds. Johannes Spiljardus met toepassingen verrijkt, opnieuw bewerkt door H. Reisiger”. Reisiger schrijft in zijn „Verantwoording”, waarom hij gemeend heeft er goed aan te doen dit gedeelte van het Schatboek op deze wijze uit te geven. Daarna volgt een „Inleiding”, waarin één en ander over Ursinus en Olevianus en hun werk wordt medegedeeld. Reisiger heeft de tabellen, die Spiljardus had opgenomen, weggelaten om de uitgave niet „topzwaar” te maken. Hij heeft de hedendaagse herziening van de „Formulieren van Eenheid” overgenomen, zoals die is opgenomen in de Belijdenisgeschriften van de Nederlandse Hervormde Kerk, 2e druk, 1966. Boekencentrum N.V., 's-Gravenhage.

Er is veel goed van het werk van Ursinus te zeggen, ook over het gedeelte van zijn Schatboek, dat handelt over het gebed. Het is zeer lezenswaardig. We kunnen ons verheugen over de verschijning. We betreuren het echter, dat de herziening van de formulieren is overgenomen. Ook vragen we ons af, of het wel juist is, dat de termen godzaligen, godvrezenden en heiligen meestal duidelijkshalve door het woord gelovigen of vromen zijn vervangen, noot blz. 26. Op blz. 39 lezen we van geestelijke en lichamelijke behoeften, op blz. 40 over behoeftigheid en op blz. 41 over nooddrift. Op blz. 39 staat: Terwijl niet...., in plaats van: Twijfel niet....

We kunnen meer opmerkingen maken. Laat het voorgaande genoeg zijn om te laten zien, dat we met belangstelling van het werk kennis genomen hebben. Ondanks bedenkingen, menen we toch het werk te mogen aanbevelen. De prijs is f 7,50.

Willem Teelinck: *De praktijk van het Heilig Avondmaal*. T. Wever - Franeker.

De volledige titel is: Het geestelijk sieraad van Christus' bruieloftskinderen of De Praktijk van het Heilig Avondmaal door Willem Teelinck, in leven bedienaar der Gemeente van Jezus Christus te Middelburg.

Onder deze titel wordt ons aangewezen de grote schat der geestelijke goederen, die uit het recht gebruik van het Heilig Avondmaal te verkrijgen is; alsmede de grote schade, die allen lijden, en hoe verkeerd hun overleggingen zijn, die het gebruik van het Heilig Avondmaal óf geheel nalaten óf het niet naar behoren betrachten.

Het werk bevat vier preken over de woorden: „Doet dit tot Mijn gedachtenis”, Lukas 22 : 19. Het is de 20e druk, die thans verschenen is. Dat zegt genoeg. De preken zijn veel te lang om in een gewone dienst gelezen te worden, elk zo ongeveer 50 blz., maar dat doet niets af aan de waarde van deze preken. Zij bevatten veel tot onderwijs, waarschuwing en vertroosting. Iemand, die zich het werk aanschafte en het op de rechte wijze leest, zal er zeker geen spijt van hebben. Teelinck, die leefde van 1579-1629 en voor de nadere refor-

matie van grote betekenis was, schrijft in zijn opdracht o.a. het volgende: „Teneinde nu de gewilligen in het rechte gebruik er van behulpzaam te zijn en de tragen te verwakkeren, zo hebben wij getracht in enige predikatiën, die wij voor enige maanden over de bediening van het Heilig Avondmaal achtereenvolgens doen moesten, het volk aan te wijzen, wat grote stichting en wat gans kostelijke schatten in de akker van het Heilig Avondmaal verborgen liggen; alsmede hoe licht en zonder grote moeite die schatten daaruit te halen zijn, indien maar eens de rechte mijn en ader er van ontdekt zijn. Wij mochten die ontdekking meermalen verkrijgen door het licht, dat ons de woorden van Christus, die wij in dit traktaat verhandelen, gegeven hebben. Ongedacht hebben wij in de akker van het Heilig Avondmaal, aan de hand van deze woorden, gevonden een zo volle ader van geestelijke schatten, dat wij het oorbaar hebben geacht, hetgeen wij vonden, tot meerdere stichting der gemeente, door de druk een iegelijk onder de ogen te brengen”.

Het boek behoudt zijn waarde en de inhoud is ook voor ons nog van betekenis.

Het kost gebonden f 12,50.

N.B. De naam van de schrijver wordt verschillend gespeld: Teelinck of Teellinck.

Een merkwaardig vijftal door A. M. Wessels, opnieuw bewerkt door H. M. Stoppelenburg.

N.V. Uitgeverij „De Banier”, Vianen.

Dit boekje is een bijdrage tot de kerkelijke historie van Zeeland. Het handelt over de volgende predikanten: B. Smytegelt, H. J. Budding, D. Bakker, P. van Dijke en L. Boone. We vinden hierin één en ander uit het leven en de arbeid van deze dienaren des Woords. Het werkje is niet volledig, maar daar maakt het ook geen aanspraak op. Het biedt wel stof voor hen, die belangstelling voor dergelijke lectuur hebben. En het is goed, dat we deze voorgangers niet vergeten. En dat we trachten ons een juist beeld van hen te vormen. Dit boekje kan daarbij van dienst zijn.

Het kost in geplastificeerde band f 6,90.

B.

VLAARDINGEN — JOH. CALVIJNSCHOOL

Gevraagd voor vast

twee onderwijzers(essen)

resp. per 1 dec. en 1 jan. a.s. (event. nader te overleggen).

Eén klas in eigen lokaal. Mooie nieuwe school.

Herv. (Geref.), Chr. Geref., Geref. Gemeenten.

Inlichtingen en soll.: dhr. L. Vogel, h.d.s., Mr. Verschuurstr. 82, telef. 010-346522.

DORDRECHT

Ver. voor chr. onderwijs op reformatische grondslag. Gevraagd voor zo spoedig mogelijke indiensttreding aan de Ds. Balthazar Lydiusschool voor mavo

LERAAR VOOR 29 LESSEN (of minder)

Gegadigden dienen te behoren tot de Geref. Gem., de Geref. Gem. in Ned., Chr. Geref. Kerk., Oud Geref. Gem., Ned. Herv. op Geref. grondslag.

Sollicitaties aan de sekretaris: L. Alderliesten, Keplerweg 54, Dordrecht. Telef. 01850-32069.

Inlichtingen bij de directeur:
C. J. Hartog, Valeriusstraat 3, Dordrecht.
Telefoon huis: 01850-36156.
Telefoon school: 01850-42020.

Ter overname aangeboden: enkele

GELUIDSBANDEN

van predikaties van Ds. Lamain, Grand Rapids; Ds. Catsburg, St. Maartensdijk; Ds. Smits, v.h. te Sliedrecht; Ds. Van Leeuwen, Urk, en anderen. Tevens geluidsbanden met vertellingen kerkgeschiedenis.

G. Bouma,
Maatkampweg 104,
BAARN.

Lees deze boeken

W. Teelinck, SOLILOQUIUM, in hedendaags Nederlands herschreven door Ds. J. v.d. Haar. Prijs f 6,50 en 4 pct. BTW.

W. Teelinck, TIMOTHEÛS, in hedendaags Nederlands herschreven door Ds. J. v.d. Haar. Prijs f 6,50 en 4 pct. BTW.

Hugo Binning, ETTETIJKE GRONDEN VAN DE CHRISTELIJKE RELIGIE. Prijs f 25,50 (inclusief BTW).

Verkrijgbaar bij de

Stichting Protestantse Periodieke Pers (S P P P)

Amstelkade 26, Uithoorn, of bij uw boekhandel.